

Politika informačných a poradenských služieb na podporu služieb kariérového poradenstva v Spolkovej republike Nemecko

Informačné a poradenské služby v Spolkovej republike Nemecko sú zabezpečené Sociálnym kódexom, a to komplexne pre deti, mládež i dospelých: V školskej sústave ich vykonávajú školskí psychológovia, poradcovia a učitelia, v oblasti vyššieho vzdelávania Ústredná akademická poradenská služba v pôsobnosti rezortu školstva; kariérové poradenstvo pre mládež zabezpečuje **Spolkový úrad práce (Berufsamt)**, úrady práce, obecné orgány sociálnej starostlivosti, súkromné i odvetvové a odborové poradenské organizácie.

Ich hlavným poslaním a cieľom je zmiernovať trhové výkyvy, zabezpečovať prevenciu nezamestnanosti, znižovať poskytovanie sociálnych podpôr, zabezpečovať prípravu znevýhodnených osôb, posilňovať individuálnu zodpovednosť za schopnosť zamestnať sa, zabezpečovať požadovanú kvalifikačnú štruktúru zamestnancov, znižovať nezamestnanosť a realizovať opatrenia na celoživotné vzdelávanie. Význam kariérového poradenstva v súčasnosti vzrastá najmä v dôsledku nepriaznivého demografického vývoja, starnutia populácie, stagnácie spoluúčasti sociálnych partnerov na vzdelávaní, pre nedostatok kvalifikovaných technických pracovníkov a pre problémy zamestnávania znevýhodnených osôb a migrantov.

Spolkový úrad práce je nezávislá verejnoprávna, samosprávna inštitúcia, nie je podriadená vláde, zodpovedá za verejné služby vzdelávacieho a pracovno-právneho poradenstva; spolkové ministerstvo práce len dohliada na výkon služieb. Spolkový úrad práce má tripartitný charakter, obdobný charakter majú aj regionálne a miestne samosprávne poradenské orgány. Ústredné orgány štátnej správy, zamestnávateľia a zamestnanci sa zúčastňujú tvorby politiky Spolkového úradu práce, úrady práce majú zastúpenie v obecných a regionálnych samosprávnych orgánoch. Na financovaní kariérového poradenstva sa rovnakou mierou (50% : 50%) zúčastňujú zamestnávateľia a zamestnanci.

Úrady práce sú povinné poskytovať praceschopným mladým ľuďom i dospelým poradenské služby pri voľbe povolania, pri orientácii na vývoj trhu práce, informácie o možnostiach odborného vzdelávania a uplatňovania sa v praxi a pri rekvalifikácii. Úrady práce sledujú uplatnenie sa absolventov škôl. Služby kariérového poradenstva poskytujú bezplatne, vrátane lekárskeho i psychologického vyšetrení. Poradenské služby pre žiakov a študentov bývajú spojené, vykonávajú sa na základe dohody Spolkového úradu práce so Stálou konferenciou ministrov školstva spolkových krajín.

Poradenstvo pre školskú mládež sa zabezpečuje výučbou o profesionálnej orientácii (2 až 5 hodín týždenne) spravidla v najvyšších ročníkoch vzdelávania na základných a stredných školách, resp. učivo o poradenstve je zahrnuté do učebných osnov profilujúcich a voliteľných vyučovacích predmetov i do obsahu záujmovej výchovy mimo vyučovania. Poradenstvo študentom terciárneho vzdelávania vykonávajú osobitné tímy poradcov.

Od kariérových poradcov sa vyžaduje príslušné vysokoškolské vzdelanie, dvojročný praktický výcvik a ďalšie vzdelávanie.

Obsahom prípravy kariérových poradcov sú:

- komunikačné zručnosti, zvládnutie individuálnej i skupinovej komunikácie, poradenské zručnosti, ovládanie informačných a komunikačných metód, postupov;
- ovládanie teórie profesionálneho (kariérového) vývoja;
- znalosť trhu práce, systému vzdelávania, štandardov povolání (kvalifikačných profilov), moderných informačných a komunikačných technológií (IKT), znalosť príslušných pracovno-právnych ustanovení a predpisov Ústredia služieb zamestnanosti, ktoré poriada pre poradcov pracovné porady a školenia. Požiadavky na zabezpečenie prípravy poradcov a zamestnancov bývajú obsahom kolektívnych dohôd. Poberatelia sociálnych príspevkov a nezamestnaní sú povinní zúčastňovať sa príslušných účelových poradenských podujatí.

Metódami a formami poradenských služieb sú najmä: lekárske a psychologické vyšetrenia, súbory psychologických testov, poskytovanie telefonických informácií, samoobslužné formy poskytovania informácií (internet, interaktívne PC programy, letáky, publikácie, popisy povolání), prednášky, skupinové poradenstvo, individuálne poradenstvo, sebahodnotenie, pracovná prax, spolupráca so sociálnymi partnermi, najmä s rodičmi a zamestnávateľskými organizáciami. Pre neprijatých žiakov na stredné alebo vysoké školy sa poriadajú aj osobitné jednoročné prípravné poradenské programy.

Na zabezpečenie úrovne a efektívnosti poradenských služieb vykonáva Spolkový ústav odborného vzdelávania vedecký výskum (napr. tendencií vývoja trhu práce, štandardov a profesiogramov povolání, t.j. kvalifikačných profilov; zahraničných skúseností). Výskumnými strediskami sú aj Výskumný ústav trhu práce a povolání pri Spolkovom úrade práce, Nemecký ústav medzinárodného výskumu odborného vzdelania vo Frankfurte a Odborná vysoká škola v Manheime, ktorá školí aj kariérových poradcov. Odbornú kvalitu poradenských služieb sleduje dozorný orgán Spolkového úradu práce v Norimberku i kontrolné orgány regionálnych i miestnych orgánov samospráv.

Zdroj: VÚDPaP, 2016